

20.5.2020

Jukka-Pekka Rantakokko, UPM

kirjaamo@energiavirasto.fi
Diaarinumero: 1150/403/2020

Kuuleminen Energiaviraston ehdotuksista puhtaan energian paketin mukaisten riippumattoman aggregaattorin toimintaan liittyvien vaatimusten täyttämiseksi - UPM:n vastaus

UPM kiittää mahdollisuudesta kommentoida Energiaviraston ehdotuksia riippumattoman aggregaattorin toimintaan liittyvien vaatimusten täyttämisestä. Olemme jakaneet kommenttimme Energiaviraston muistion lukujen mukaan sisältäen sekä yleiset kommenttimme että vastaukset Energiaviraston tarkentaviin kysymyksiin.

3.2. Yleiset vaatimukset

Energiavirasto esittää, että riippumaton aggregaattori määriteltäisiin sähkömarkkinalainsäädännössä markkinaosapuoleksi. UPM kannattaa tätä esitystä lainsäädännön selvyyden ja tasavertaisen kilpailuaseman turvaamiseksi.

Kannatamme myös Energiaviraston suositusta siitä, että sähkönmyyjän ja aggregaattorin välistä sopimukseen perustuvaa toimintaa ei tulisi estää. Näkemyksemme mukaan aggregaattorin ja säätävän yksikön välistä sopimusta ei missään tapauksessa tule määritellä tai rajoittaa. Kyse on yritysten välisestä toiminnasta ja sopimussuhteista eikä tämän toiminnan sääntely kuulu kantaverkkoyhtiöille. On selvää, että aggregaattorin ja kotitalouskuluttajan suhdetta voidaan säännellä esim. kuluttajansuojan näkökulmasta. Aggregaattorin ja yritysten suhdetta ei kuitenkaan tarvitse eikä pidä säännellä.

3.3 Tasevastuu ja riippumattoman aggregaattorin toimintamalli

Energiavirasto suosittelee, että riippumattoman aggregaattorin toimintamalli tarkennettaisiin sähkömarkkinalainsäädäntöön ja katsoo, että toimivin malli olisi tasepalveluja tarjoava riippumaton aggregaattori.

Vastauksemme Energiaviraston tarkentavaan kysymykseen:

Mikä on näkemyksenne tasepalveluita tarjoavan riippumattoman aggregaattorin (BSP-IA), tai tasevastaavan riippumattoman aggregaattorin (BRP-IA) toimintamalleista ja niiden toimivuudesta?

- UPM:n mielestä aggregaattorilla tulee aina olla tasevastuu. Tasevastuu voi tulla joko suoraan (aggregaattori on tasevastaava) tai välillisesti avoimen toimituksen ketjun kautta. Myös BRP-IA:n rooli täytyy siis myös tarkentaa sähkömarkkinalainsäädäntöön.
- Mielestämme tasevastaavan on pystyttävä olemaan aggregaattori eikä tätä mahdollisuutta pidä rajoittaa lainsäädännöllä tai toimintamalleilla.

- Lainsäädännöllä pitää taata, että markkinaosapuoli voi toimia aggregaattorina muusta roolistaan huolimatta (esim. myyjä tai tasevastaava). Markkinoiden pelisääntöjen pitää olla kuitenkin kaikille samat reilun kilpailun takaamiseksi.

3.4 Kompensaatio

Kannatamme Energiaviraston näkemystä siitä, että riippumattomat aggregaattorit olisivat vastuussa taseestaan taloudellisesti. Olemme myös samaa mieltä siitä, että aggregaattoreille asetettaisiin velvollisuus maksaa taloudellista korvausta aiheuttamastaan tasevirheestä niille myyjille ja tasevastaaville, joihin aggregointi vaikuttaa suoraan.

Kannatamme myös taloudellisen korvauksen maksamisen periaatteiden ja vastuiden määrittämistä sähkömarkkinalainsäädäntöön. On täysin selvää, että ilman taloudellisen korvauksen maksuvelvollisuutta toimiva riippumaton aggregaattori voisi aiheuttaa vääristymää markkinoille. Muiden tarjoajien on otettava huomioon tarjouksissaan säädetyn energian hankintakustannus (esim. sähköpörssi, oma tuotanto tai oma jousto), jota aggregaattorille ei aiheudu. Aggregaattorin kautta voitaisiin siis osallistua FRR-markkinoille ilman energian hankintakustannusta.

UPM:n mielestä valittavan kompensaatiomallin on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja läpinäkyvä. Tästä johtuen Energiaviraston näkemys siitä, että taloudellisen korvauksen taso pitäisi määrittää perustuen lisäselvityksiin kompensaation kokonaisvaikutuksista on mielestämme liian monimutkainen. Emme näe mahdolliseksi arvioida selvityksillä, millaista merkittävää hyötyä riippumaton aggregaattori tuottaa muille osapuolille. Epäsuorat vaikutukset on siis rajattava pois korvausten laskennasta. Vastustamme myös "vähäisen energian" määrittämistä ja taloudellisen korvauksen pienentämistä "ajan myötä markkinaosapuolten oppiessa ennustamaan aggregaattorin tulevia toimia". Ennustekyvyykkyteen perustuva ajatusmalli asettaa erikokoiset markkinatoimijat eriarvoiseen asemaan riippuen siitä, minkälainen kyvykkyys ja resurssit heillä on panostaa esim. ennustustyökaluihin.

Pidämme parhaana vaihtoehtona day-ahead-hintaan perustuvaa korvausta tasevirheestä. Markkinaosapuolet hankkivat sähköenergiansa esim. ostamalla sen pörssistä tai tuottamalla sähkönsä itse. Jos aggregaattori ottaa hankitun sähkönsä käyttöön aiheuttaen tasevirheen myyjälle tai tasevastaavalle, energia on helpointa korvata spottihinnalla. Esim. Energiateollisuus ry:n suosituksessa mittarivirheiden korvauksesta todetaan, että kaikki virheet korvataan toimijoiden välillä spottihinnalla, jotta keinottelu vältetään.

Vastauksemme Energiaviraston tarkentaviin kysymyksiin:

Mitä sellaista perusteetonta hyötyä aggregaattori voisi aiheuttaa kolmansille osapuolille, joka tulisi ottaa huomioon taloudellista korvausta määrittäessä?

- "Perusteettomien hyötyjen" määrittäminen on loputon suo ja johtaa äärimmäisen monimutkaiseen malliin, mikä puolestaan heikentää markkinan toimintaa. Emme pidä perusteettomien hyötyjen määrittämistä mahdollisena.

Miten "vähäinen energia" tulisi määrittää, eli miten tulisi määrittää sellaiset tuotteet, joiden osalta taloudellinen korvaus ei ole tarpeen?

- UPM vastustaa "vähäisen energian" määrittämistä. Jos pieniä tuotteita on paljon, niistä muodostuu iso määrä. Jos hinta on korkea, pienikin virhe voi myös olla hyvin kallis toimijalle varsinkin, jos määrät ovat suuria. Vähäisen energian määrittäminen vääristäisi markkinaa ja loisi aggregaattoreille perusteettoman kilpailuedun.

Mikä on näkemyksenne siihen, että taloudellista korvausta pienennettäisiin ajan myötä markkinaosapuolten oppiessa ennustamaan aggregaattorin tulevia toimia?

Ennustamiseen perustuvaa korvauksen pienentämistä ei pidä hyväksyä. Taloudellinen korvaus ei voi riippua siitä, oppiiko joku toimija ennustamaan aggregaattorin tulevia toimia tai saako toimija ostettua itselleen hyvän ennusteen sähkön hinnasta. Ennustamiseen ja oppimiseen perustuva korvaus asettaisi toimijat eriarvoiseen asemaan. Lisäksi haluamme huomauttaa, että aggregaattorien toiminta perustuu yli- tai alitarjonnan hetkiin ja odottamattomiin verkkohäiriöihin, joita ei voi ennustaa.

3.5 Mittaus ja joustojen todentaminen

Energiavirasto katsoo, että toteutuneen kulutusjouston määrittämiseksi tarvitaan mitattu tieto joustokohteen toteutuneesta kulutuksesta sekä ns. baseline -menetelmä, jonka avulla arvioidaan kohteen kulutusta, jos joustoa ei olisi tapahtunut.

Jos baseline-menetelmä laaditaan, sen pitäisi olla dynaaminen, mutta kuitenkin yksinkertaisesti ja läpinäkyvästi laskettava. Teknisen näkökulman lisäksi kaupallinen näkökulma on huomioitava. Järjestelmän hyväksikäyttö on estettävä ja tätä on pystyttävä valvomaan.

Vastauksemme Energiaviraston tarkentaviin kysymyksiin:

Voiko käyttöpaikan kokonaiskulutusta mittaava mittari tuottaa riittävän tarkkaa tietoa toteutuneen jouston erottamiseen koko kohteen kulutuksesta?

- Kyllä, jos baseline on hyvin määritelty.

Mitä mahdollisia haasteita näette lisämittariin perustuvassa mittauksessa ml. mittarille asetettavat vaatimukset ja mittaustietojen verifiointi ja tiedonsiirto taseselvitykseen?

- Mittareiden ja tiedonsiirron kustannukset määrittävät minimikoon mittaroitavalle kohteelle. Kaikista pienimpiä kohteita ei kannata mittaroida lisämittarilla.

Kuka omistaisi lisämittarin? Mitä haasteita näette mittarin omistukseen liittyen?

- Ei ainakaan tasevastaava.

Mikä on näkemyksenne baseline -menetelmästä osana jouston mittausta? Miten oletettua ja toteutumaton energian kulutusta kuvaava baseline -käyrä tulisi määrittää

- Jos baseline-menetelmä laaditaan, katsomme, että sen on oltava mahdollisimman yksinkertainen ja laskelmien läpinäkyviä. Baseline pitää olla dynaaminen, eli ottaa huomioon sähkönkulutuksen ajalliset ja määrälliset vaihtelut.
- Teknisen näkökulman lisäksi kaupallinen näkökulma on huomioitava, jotta vältetään luomasta markkinoita, joilla aggregaattorit optimoivat toimintaansa baseline-menetelmää vasten. Järjestelmän hyväksikäyttö on estettävä ja tätä on pystyttävä valvomaan.
- Malli ei voi olla sama kaikilla kohteilla, sillä kohteet ovat erilaisia. Mitä suurempi ja aktiivisempi kuorman omistaja on kyseessä, sitä vaikeampaa mallin luominen voi olla. Tämän takia Fingridin on otettava laajasti sidosryhmät mukaan valmistelutyöhön. Valmistelutyössä on oltava mukana kaikkien sidosryhmien edustajat.

UPM

The Biofore
Company

Anne Särkilahti
Director, Business Services and Initiatives

UPM Energy Oy